

Aan
de gemeenteraad

Datum 2 november 2021
Zaaknummer 2021-0152278
Betreft Evaluatie opgave Zorgzame Stad

Vergadering van

Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Zorgzame Stad
Auteur: Guido von Grumbkow
E-mail: g.von.grumbkow@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Gemma Smid-Marsman
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De raad stelt het kader voor beleid en is bepalend voor het stellen van maatschappelijke doelen. Het college draagt zorg voor planning en realisatie van de doelen.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Vanaf de start van deze raadsperiode is gewerkt aan de opgave zorgzame stad. Een opgave die draait om twee samenhangende uitdagingen: het betaalbaar houden van de zorg en het bieden van sneller en passender ondersteuning. Wij weten dat een groot deel van onze inwoners dat hulp nodig heeft, snel en passend hulp krijgt. Een belangrijk deel van de opgave is erop gericht om de zorg beter te maken van de inwoners voor wie eerder geen passend aanbod was, bijvoorbeeld aandachtshuishoudens. Het eerste jaar stond vooral in het teken van de planvorming met externe partijen en gemeenteraad. De plannen zijn vastgelegd in het investeringsplan sociaal domein, dat de gemeenteraad in juni 2019 heeft vastgesteld. Hiermee kwam € 5 miljoen beschikbaar voor projecten die de zorg in Dordrecht sneller, passender en betaalbaarder moeten maken. Hieraan is de afgelopen jaren gewerkt. Met deze raadsinformatiebrief bieden we u een externe evaluatie aan van de opgave zorgzame stad en een overzicht van wat (tot nu toe) bereikt is in de projecten die lopen en hebben gelopen. In deze brief reflecteert het college op de in de opgave behaalde resultaten, met dien verstande dat de meeste projecten momenteel nog in uitvoering zijn.

Wat is de te delen informatie?

Wij zijn van mening dat de evaluatie die is uitgevoerd door het bureau Significant een adequaat beeld geeft van wat wel en niet is bereikt met de projecten die gefinancierd zijn en worden uit het investeringsplan sociaal domein. We reageren hieronder op een drie conclusies en adviezen van het bureau en voegen daar nog een aantal reflecties aan toe.

1. De evaluatie is een tussenevaluatie

Wij naderen het einde van deze raadsperiode en daarmee komt ook de opgave in deze vorm tot een einde. Wij zullen het werken in de opgave in ieder geval handhaven tot de start van een nieuw college. Een aantal projecten loopt nog heel 2022 door en komt mogelijk terecht in een nieuwe opgave. Veel projecten hebben een forse vertraging opgelopen door de coronacrisis. Bij onze

partners én bij ons heeft die geleid tot een primaire focus op hulpverlening. Het ontwikkelen van innovatieve projecten kost tijd en aandacht, ook van professionals in het veld en de prioriteiten lagen in veel organisaties een jaar lang elders.

Corona is niet de enige verklaring voor de vertraging. Sommige projecten hebben een veel langere aanlooptijd hebben gehad dan wij hadden verwacht. Zo kostte het van de grond krijgen van de samenwerking met huisartsen om te komen tot POH'ers jeugd veel meer tijd. Maar inmiddels draait ook dit project.

Natuurlijk geldt de vertraging niet voor alle projecten die we hebben gedraaid. Zo hebben wij in de doorontwikkeling van het sociaal wijkteam vrijwel alle stappen kunnen zetten die wij vooraf hadden beoogd en dit geldt ook voor de aanpak aandachtshuishoudens. Maar talrijker zijn de projecten die fors zijn vertraagd. Hoewel we aan het einde van de raadsperiode zijn aanbeland, zitten veel projecten daarom nog vol in de uitvoeringsfase.

2. Beweging naar sneller en passender is op gang gekomen; betaalbaarder moet in de praktijk nog blijken

Wij zijn blij met de conclusie dat de beweging naar sneller en passender zorg op gang is gekomen. Dat het ook in onze ogen onvoldoende lukt om aantoonbaar maken dat projecten ook leiden tot betaalbaarder zorg, vinden wij een teleurstellend. Hoe dichter een project 'aanschurkt' tegen zwaardere zorgvormen, hoe gemakkelijker besparingen aantoonbaar te maken zijn. Zo zien we bijvoorbeeld bij aanpak aandachtshuishoudens dat er al veel kosten worden gemaakt. Die zijn in kaart te brengen en te plaatsen tegenover een andere interventie, die dan sneller, beter én betaalbaarder blijkt. Op deze manier hebben we aantoonbaar kosten bespaard met onze aanpak aandachtshuishoudens. Het werken met een sociaal pontonnier is hier een belangrijk onderdeel van.

Tegelijk zijn er projecten die meer preventief werken, waar dit aantoonbaar maken een stuk lastiger is gebleken. Het project 'sociaal recept' is hier een mooi voorbeeld van. De huisarts verwijst patiënten met een bepaald type klachten daarbij door naar het buurtwerk, in plaats van bijvoorbeeld naar de GGZ of richting een Wmo voorziening. Voor dit project maken we kosten, maar de besparingen in de GGZ of de Wmo zijn geen aantoonbare besparingen in het "nu" maar waarschijnlijke besparingen in de toekomst. We werken overigens met partners aan instrumenten om ook die besparingen in de toekomst zo veel mogelijk te objectiveren en sluiten daarbij zo veel mogelijk aan bij landelijke bewegingen: het is een uitdaging waar iedere gemeente mee te maken heeft.

3. Breng consistentie en rust

De externe evaluatie adviseert, onder andere, om rust te brengen in het domein. Wij vinden dat, als we terugkijken op de afgelopen periode, een belangrijk aandachtspunt. Partners kregen niet alleen te maken met projecten vanuit de opgave zorgzame stad, maar ook vanuit andere gemeentelijke programma's en vanuit de regio. Soms is het teveel of teveel tegelijk. Voor de komende periode zullen we kritisch moeten zijn op welke punten wij innovatie écht het meest urgent vinden. Consistentie en rust moet niet alleen betrekking hebben op het aantal projecten en innovaties, maar ook in samenhangende opdrachten in het gehele sociaal domein. De ondersteuning en hulpverlening in de lijn van informele zorg tot en met zware zorg dient meer dan nu in samenhang gebracht te worden. Bovendien vragen we partners ook vaak om veranderingen in cultuur en werkwijze door te voeren in hun organisatie. Meerjarig contracteren kan daarbij helpen. Dat geeft partners immers de zekerheid dat ze die tijd ook krijgen.

Naast bovenstaande punten, in reactie op de externe evaluatie, delen wij graag nog de volgende punten met u.

1. We zijn trots op de resultaten die we mét partners hebben neergezet

De externe evaluatie geeft zoals gezegd een realistisch beeld. Al met al zijn we tevreden met de behaalde resultaten. Belangrijke punten voor ons zijn dat we erin geslaagd zijn andersoortige relaties met partners op te bouwen. We hebben samen met hen gebouwd aan projecten waar we trots op zijn. Niet alleen bestaande partners kwamen daarbij in beeld, maar ook, voor ons als gemeente, nieuwe partners, bijvoorbeeld tweedelijns jeugdzorg aanbieders. Uit de evaluatie blijkt

dat deze opstelling herkend en gewaardeerd wordt. De lessen hebben we uiteraard niet alleen toegepast in de projecten in de opgave. Daarnaast hebben we ons opdrachtgeverschap geprofessionaliseerd. Wij zitten met partners in de breedte van het sociaal domein écht op een andere manier om tafel dan een aantal jaar geleden. Zakelijker maar ook met een realistischer blik op wat er wel en niet uitvoerbaar is, wat de prijs is van wat geleverd wordt en een eigen mening over de inhoud van wat geboden wordt.

2. Sommige zaken zijn echt tegengevallen

Een belangrijk deel van de projecten zijn innovatief van aard. Inherent aan innovatie is dat we tegen mislukkingen en tegenvallers zijn aangelopen. Een project kan slagen, maar ook flink tegenvallen.

Sommige projecten bleken erg taai en een veel langere aanloop nodig te hebben dan verwacht en gepland. Dat kon bijvoorbeeld liggen aan relaties die opgebouwd moesten worden (huisartsen, zorgaanbieders), complexiteiten rondom de financiering of de governance. Veel van de problemen die te maken hadden met de governance zijn overigens inmiddels opgelost (zie het punt hieronder).

Een ander punt dat is tegengevallen, is het komen tot afspraken met de zorgverzekeraar. Ook in projecten waarin aantoonbaar sprake is van besparing van kosten aan de kant van de zorgverzekeraar, is het maar heel beperkt gelukt om de zorgverzekeraar mee te laten betalen aan projecten. Vaak had dit te maken met regels waar de zorgverzekeraars aan gebonden zijn. We hebben wel een goede basis gelegd voor toekomstige samenwerking. In 2022 starten we een aantal nieuwe, gezamenlijke projecten.

3. Doorgevoerde aanpassingen in de regio's van fundamenteel belang voor sneller, passender en betaalbaarder zorg

Zonder af te doen aan het feit dat € 5 miljoen een fors investeringsbedrag is, is de realiteit dat de gemeente Dordrecht in deze raadsperiode meer dan € 600 miljoen aan het sociaal domein uitgeeft (exclusief uitgaven Participatiewet). € 5 miljoen is dus iets minder dan 1%. Wij hebben al bij het begin van de opgave zorgzame stad de analyse gemaakt dat sneller, passender en betaalbaarder zorg óók vraagt om een andere organisatie van de zeggenschap in onze regio en in de financieringsstromen. Dan kunnen wij een veel grotere beweging maken in sneller, passender en betaalbaarder zorg en dan we met het investeringsbudget hebben weten te maken.

Het afschaffen van de solidariteit als verrekenmodel in combinatie met de mogelijkheid om bepaalde onderdelen van jeugdhulp zélf in te kopen vanaf 2022, zet ons als gemeente veel meer aan het stuur en kan ervoor zorgen dat lokale investeringen renderen. De komst van de GR Sociaal brengt het beleid terug bij onze gemeenteraad en biedt ons veel betere mogelijkheden onze lokale ambities leidend te laten zijn, in plaats van een afgeleide van wat regionaal is afgesproken.

4. Opgaveteam zorgzame stad: meer dan alleen een team dat projecten heeft getrokken

Het opgaveteam zorgzame stad heeft vanuit het doel om te komen tot sneller, passender en betaalbaarder zorg gewerkt aan de projecten uit het investeringsplan. Daarnaast heeft het team, vanuit hetzelfde gedachtengoed, gewerkt aan de bovengenoemde aanpassingen in de regio's en tal van projecten in het sociaal domein. Op die manier zijn de ideeën van waaruit in de opgave is gewerkt veel breder verspreid geraakt dan alleen in de projecten die vanuit het investeringsbudget zijn gefinancierd.

Slotsom: transformatie kost tijd

Voor transformaties in het fysieke domein, zoals bijvoorbeeld de spoorzone, is het voor iedereen volstrekt helder en geaccepteerd dat deze wel tien of 20 jaar in beslag kunnen nemen. Gewenste veranderingen in het sociaal domein worden vaker met meer ongeduld tegemoet getreden. Transformaties in het sociaal domein kosten veel tijd. Wij hebben een goede start gemaakt om de zorg sneller en passender te maken, met name voor groepen voor wie er eerder geen passend aanbod was. Voor de komende jaren is daarom, naar onze mening, consistentie in de beweging en focus binnen het domein van groot belang om de ingezette middelen duurzaam te laten renderen. Zoals gemeld in de RIB over de begrotingssubsidie voor de SJT komen we hier in deze raadsperiode nog met een voorstel voor. Daarbij in 2022 een overbruggingsjaar, waarin we kijken

hoe we binnen de geldende gemeentelijke subsidie- c.q. aanbestedingsregels voor de periode 2023-2027 tot nieuwe afspraken kunnen komen in de breedte van het sociaal domein.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De nog niet afgeronde projecten uit de opgave worden voortgezet en waar mogelijk afgerond in 2022. Er volgt voor de nieuwe gemeenteraad een beslismoment indien het voortzetten na 2022 of structureel maken van bepaalde projecten financiële consequenties heeft die niet uit reguliere middelen kunnen worden gedekt. Begin 2023 zullen we een eindevaluatie inclusief maatschappelijke businesscase presenteren.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De in de opgave gedraaide projecten zijn gefinancierd vanuit het investeringsbudget van € 5 miljoen dat de gemeenteraad beschikbaar heeft gesteld in juni 2019. De verwachting is dat eind 2021 ongeveer € 3,5 miljoen zal zijn uitgegeven en dat eind 2022 een kleine onderschrijding resteert.

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris

burgemeester